'भक्षयत्यदने भक्षेः, शपि भक्षति भक्षते।' (श्लो. 177) इति देवः। भक्षकः-क्षिका, भक्षकः-क्षिका, बिभक्षिषकः-षिका, बाभक्षकः-क्षिका; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिकतक्षतिवत् (691) ज्ञेयानि।

(1136) "भक्ष अदने" (X-चुरादिः-1557. सक. सेट्. उभ.)

'भक्षयत्यदने भक्षेः, शपि भक्षति भक्षते।' (श्लो. 177) इति देवः। भक्षकः-क्षिका, बिभक्षयिषकः-षिका; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि चौरादिकपक्षयतिवत् (956) ज्ञेयानि। [1]मांसभक्षः-मांसभक्षा, [2]भक्षयन् पिण्डीं देवदत्तेन याति। [3]इक्षुभक्षिका, [4]भक्-भग्-भक्षौ-भक्षः, भक्षणम्, इत्यादीनि रूपाण्यस्य संभवन्तीति विशेषः।

(1137) "भज सेवायाम्" (I-भ्वादिः-998. सक. अनि. उभ.)

'–विभागसेवयोः' इति द्रुमे (श्लो. 123)।

'सेवायां भजते भजेदिति भजेः, विश्राणने भाजयेद्
आमर्दे तु भनक्ति, भाजयति णौ भाजेः पृथक्कर्मणि॥ (श्लो. 66) इति देवः।

देवदत्तः। भक्षयति पिण्डीं देवदत्तेन।' इति ण्यन्ताद्धेतुमण्णिचि प्रयोज्यस्य कर्मसंज्ञाभावप्रतिपादकभाष्येण भक्षतेः शब्विकरणपाठोऽनभिसंहितः। 'शीलिकामिभक्ष्याचरिभ्यो णः' (वा. 3-2-1) इत्यत्रापि वार्तिक-भाष्य-कैयटोद्द्योतादिषु चौरादिकस्य भक्षयतेरेव प्रत्ययविधानप्रदर्शनादपि भ्वादौ पाठोऽस्याप्रामाणिक एवेति ज्ञेयम्। स्पष्टमिदं माधवधातुवृत्तौ प्रकृतधातुप्रकरणे इति ज्ञेयम्।

1. 'शीलिकामिभक्ष्याचरिभ्यो णः' (वा. 3-2-1) इति कर्मण्युपपदे णप्रत्ययः। मांसं भक्षयतीति मांसभक्षः। स्त्रियां णप्रत्ययान्तत्वेन टापि मांसभक्षा इति रूपम्। 'स्तुतिशीला हरिकामा फलभक्षा कानने व्रताचारा' इति प्र. सर्वस्वे।

2. 'निगरणचलनार्थेभ्यः—' (1-3-87) इति ण्यन्तादस्य नित्यं परस्मैपदमेव। अत्रास्य पुनः हेतुमण्णिचि, 'गतिबुद्धिप्रत्यवसानार्थ—' (1-4-52) इति प्रयोज्यस्य कर्मत्वम्, 'भक्षेरहिंसार्थस्य' (वा. 1-4-52) इति वार्तिकेन निषिध्यते। हिंसायां तु 'भक्षयति यवान् बलीवर्दान्।' इति भाष्यम्। अत्र भक्षयतिः 'सर्वे सचेतना भावाः' इति न्यायेन हिंसायां वर्तते। यवानां सचेतनत्वात् हिंस्यत्वम्।

3. 'पर्यायार्हर्णोत्पत्तिषु—' (3-3-111) इत्यनेन अर्हार्थे ण्वुच् प्रत्ययः। इक्षुभक्षणमर्हति इति इक्षुभक्षिका।

4. ण्यन्तादस्मात् क्विपि, संयोगान्तलोपे जश्त्वचर्त्वयो रूपमेवम्।